

Nr 134

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske; given Stockholms slott den 25 maj 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lagstiftning som gör det möjligt att längs hela Sveriges kust utanför territorialgränsen inrätta en fiskozon ut till tolv nautiska mil från kusten.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1950: 596) om rätt till fiske skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon.

Fiskezonen omfattar det havs-
område utanför territorialgränsen
vid Sveriges *västra kust* som Ko-
nungen bestämmer *i enlighet med*
den i London den 9 mars 1964
dagtecknade fiskerikonventionen.

Fiskezonen omfattar det havs-
område *intill åtta nautiska mil*
eller 14 816 meter utanför terri-
torialgränsen vid Sveriges *kuster*
som Konungen bestämmer.

Vad i lagen föreskrives om fiske i allmänt vatten gäller även i fiske-
zonen, dock med de begränsningar som föranledas av lagen om kon-
tinentalsockeln.

För område, inom vilket fisket regleras genom överenskommelse med
främmande makt, gälla ej bestämmelserna i denna lag, i den mån de
strida mot överenskommelsen.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1971: 854 (jfr 1971: 1022).

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 25 maj 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om rätt till fiske* och anför.

Inledning

Sveriges fiskares riksförbund har i framställning den 1 juni 1971 med bifogande av en skrivelse den 31 mars 1971 från Svenska ostkustfiskarens centralförbund till riksförbundet hemställt att åtgärder vidtas för att flytta ut den svenska fiskegränsen i Östersjön till tolv sjömil från kusten och att i samband därmed överläggningar tas upp med berörda länder, främst Danmark, för att tillförsäkra svenska fiskare rätt att bedriva fiske som tidigare i deras sedvanliga fiskevatten i Östersjöområdet. Gotlands fiskareförbund har i skrivelse den 7 mars 1973 hemställt att svenska regeringen påskyndar beslut om utflyttning av den svenska fiskegränsen i Östersjön.

Efter remiss har yttranden över framställningarna avgetts av rikspolisstyrelsen, chefen för marinen, sjöfartsverket, generaltullstyrelsen och fiskeristyrelsen.

Nuvarande bestämmelser m. m.

Lagen (1950: 596) om rätt till fiske (fiskerättslagen) avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon (1 § första stycket). Fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid Sveriges västra kust som Kungl. Maj:t bestämmer i enlighet med den i London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen (1 § andra stycket). Vad i lagen föreskrivs om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen med de begränsningar som föranleds av lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln (1 § tredje stycket). För område inom vilket fisket

regleras genom överenskommelse med främmande makt gäller inte bestämmelserna i fiskerättslagen i den mån de strider mot överenskommelsen (1 § fjärde stycket). Fisket i allmänt vatten i havet är i princip förbehållet svenska medborgare. Utlänning som sedan minst två år är stadigvarande bosatt i Sverige är dock likställd med svensk medborgare i fråga om fiske i allmänt vatten (4 § första stycket). I övrigt gäller som huvudregel att den som inte är svensk medborgare får fiska i allmänt vatten endast i den mån Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer medger det (4 § andra stycket). Fiskar utlänning på allmänt vatten utan sådant medgivande, kan han dömas för olovligt fiske till böter eller fängelse i högst sex månader (34 §). Fångst som någon erhållit genom olovligt fiske skall förklaras förverkad, om det inte är uppenbart obilligt (36 § första stycket). Fiskredskap som använts som hjälpmedel vid olovligt fiske får förklaras förverkat, om det är påkallat till förebyggande av brott eller annars särskilda skäl föreligger (36 § andra stycket). I stället för fångsten eller redskapet kan dess värde förklaras förverkat (36 § tredje stycket).

Ertappas någon på bar gärning då han bryter mot fiskerättslagen eller anträffas redskap som använts vid sådant brott utsatt i vattnet har fisketillsynsman som förordnats av länsstyrelsen eller fiskeristyrelsen, befälhavare på statens fartyg vilket utsänts för att övervaka ordningen på fiskeplats och befattningshavare vid tullverkets kustbevakning befogenhet att ta fångst, redskap, båt eller annat som kan antas ha betydelse för utredning om brottet i beslag (37 § första stycket). Anmälan om beslaget skall göras till vederbörande polis- eller åklagarmyndighet. Den som erhållit sådan anmälan har att förfara som om han själv gjort beslaget (37 § andra stycket).

Fiskeristadgan (1954: 607) innehåller bestämmelser som i första hand avser fisket inom Sveriges sjöterritorium. Vissa bestämmelser i fiskeristadgan gäller dock också utanför territorialgränsen, nämligen i fråga om ordningen för fiskets bedrivande olika fiskare emellan, förbud mot fiske med sprängämne och liknande fångstmedel samt fångstförbud i fråga om fisk som inte håller vissa minimimått. Bestämmelserna är tillämpliga endast på fiske från svenskt fartyg eller med redskap som utsatts från svenska fartyg (23 §). Stadgan innehåller regler om förverkande (32 §) och om beslag (34 §) som i huvudsak överensstämmer med motsvarande bestämmelser i fiskerättslagen.

Enligt *kungörelsen (1955: 275) angående skyldighet för befattningshavare vid tullverkets kust- och gränsbevakning att utöva jakt- och fisketillsyn m. m.* skall befattningshavare vid tullverkets kustbevakning utöva tillsyn över efterlevnaden av fiskeristadgan och av föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som utfärdats med stöd av denna stadga. Övervakningen avser också sådana överträdelser av fiskerättslagen som sker i vatten där varje svensk medborgare får fiska (3 § första stycket).

Kustbevakningstjänstemännens skyldigheter och befogenheter regleras närmare i *instruktionen (1955: 274) för fisketillsynsmän*.

Lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln avser havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom det havsområde utanför Sveriges territorialgräns där Sverige har suveräna rättigheter över kontinentalsockeln för dennas utforskande och tillgodogörandet av dess naturtillgångar i enlighet med 1958 års Genèvekonvention om kontinentalsockeln. Till kontinentalsockelns naturtillgångar räknas enligt lagen även levande organismer som i det utvecklingskede, då de kan bli föremål för fångst, är antingen orörliga på havsbotten eller därunder eller oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag (1 § andra stycket). Inom allmänt vattenområde är lagen emellertid inte tillämplig på fångst av sådana levande naturtillgångar som omfattas av svensk lagstiftning angående fiske (1 § tredje stycket). Rätten att utvinna kontinentalsockelns naturtillgångar tillkommer staten (2 §). Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer kan meddela tillstånd för annan än staten att utvinna kontinentalsockelns naturtillgångar. Kungl. Maj:t kan också föreskriva att visst slag av verksamhet, bl. a. utvinnande av naturtillgångar från kontinentalsockeln, får ske utan tillstånd (3 §).

Enligt *lagen (1966: 374) om Sveriges sjöterritorium* omfattar Sveriges sjöterritorium inre vatten och territorialhavet. Det begränsas mot det fria havet eller annan stats territorium av territorialgränsen (1 §). Till territorialhavet räknas det utanför Sveriges landområden och inre vatten belägna vattenområdet med en bredd av fyra nautiska mil eller 7 408 meter (3 §). Ytterligare bestämmelser om sjöterritoriet finns i *kungörelsen (1966: 375) med närmare bestämmelser om beräkningen av Sveriges sjöterritorium*.

Enligt *kungörelsen (1968: 486) om den svenska fiskezonens omfattning* begränsas den svenska fiskezonen i norr av räta linjer mellan den västligaste punkten på den yttre gränsen för Sveriges sjöterritorium mot Norge, punkten 58°53'34,0"N, 10°38'25,0"O och punkten 58°45'41,3"N, 10°35'40,0"O samt i söder av en rät linje mellan Kullens fyr och Gilbjerg Hoved. Fiskezonen omfattar havsområdet utanför territorialgränsen intill åtta nautiska mil eller 14 816 meter från denna gräns, dock längst intill en linje på vilken samtliga punkter ligger på samma avstånd från närmaste punkten på lågvattenlinjerna vid den svenska kusten och främmande stats kust.

I *kungörelsen (1968: 487) om ullännings rätt att fiska inom Sveriges sjöterritorium och i den svenska fiskezonen*, som utfärdats med stöd av 4 och 21 §§ fiskerättslagen, har i viss utsträckning medgetts fiske i den svenska fiskezonen från danskt och norskt fiskefartyg (1 § första och andra styckena). Medborgare i övriga nordiska länder har också medgetts rätt att bedriva fritidsfiske med spö, pilk eller liknande handred-

skap i den svenska fiskezonen samt vid havskust, utom vid Nedertorneå kommuns kust, i allmänt vatten och i enskilt vatten i viss omfattning (1 § tredje stycket). Fiskeristyrelsen, länsstyrelsen eller polismyndigheten i orten kan i viss utsträckning meddela andra utlänningar tillstånd till motsvarande rätt till fritidsfiske som gäller för medborgare i övriga nordiska länder (2 §).

De i det föregående nämnda bestämmelserna om fiskezon vid västkusten bygger på den i *London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen* som bl. a. ger anslutna stater möjlighet att inrätta särskilda fiskezoner utanför territorialgränsen. Konventionen tillkom under medverkan av 16 europeiska stater, däribland Sverige och Danmark. Den godkändes för Sveriges del av 1964 års höstriksdag (prop. 1964: 167, UU 1964: 9, rskr 1964: 367) och ratificerades i december 1964. Avtalslutande parts möjlighet att inrätta fiskezoner avser två zoner med en bredd av sex sjömil vardera, räknat från baslinjerna för det yttre territorialvattnet. I den inre av zonerna har kuststaten uteslutande rätt att fiska samt även uteslutande jurisdiktion i fiskerifrågor. I den yttre zonen har kuststaten rätt att reglera fisket. Där får emellertid fiske bedrivas också av annan konventionsstat vars fiskefartyg under åren 1953—1962 vanligen utnyttjat dessa fiskevatten. Konventionen är utanför Sveriges kuster tillämplig endast beträffande västkusten norr om en linje mellan Kullen och Gilbjerg Hoved. Den hindrar enligt uttryckliga bestämmelser inte att i konventionsområdet särskilda ordningar behålls eller införs i fiskefrågor som berör Danmark, Norge och Sverige inbördes eller som avser Skagerack och Kattegatt.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 18 september 1970 medgett att fiskefartyg från Förbundsrepubliken Tyskland får bedriva fiske inom vissa områden av den svenska fiskezonen vid västkusten.

Sverige har träffat vissa avtal i fiskefrågor med grannländerna.

Enligt en *överenskommelse den 5 april 1967 om avgränsningen av Sveriges och Norges fiskeområden i nordöstra Skagerack* har avtalats om gränserna för de båda ländernas fiskeområden utanför territorialgränsen (prop. 1967: 118, UU 1967: 9, rskr 1967: 259).

Enligt en i *Köpenhamn den 19 december 1966 undertecknad överenskommelse mellan Danmark, Norge och Sverige om ömsesidig rätt till fiske i Skagerack och Kattegatt* (prop. 1967: 117, UU 1967: 8, rskr 1967: 258) skall var och en av de tre staterna — oavsett de fiskegränser de kan komma att fastställa — tillåta fiskefartyg från de båda andra staterna att inom överenskommelsens geografiska tillämpningsområde bedriva fiske intill fyra nautiska mil från baslinjen för territorialhavet. De båda andra staternas fiskefartyg är därvid inte underkastade kuststatens jurisdiktion. I överenskommelsen förpliktar sig vidare de tre staterna att söka fastställa så enhetliga regler som möjligt för fiskets utövning inom överenskommelsens geografiska tillämpningsområde.

Överenskommelsen har en första giltighetstid av 35 år. Först därefter kan den sägas upp. Om överenskommelsen inte sägs upp av någon av staterna förlängs den automatiskt med fem år åt gången.

Mellan Danmark och Sverige gäller *konventionen den 31 december 1932 angående fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen* (SÖ 1933: 13, 1956: 19) som i huvudsak innebär följande. I Kattegatt är vartdera landets fiskare berättigade att fiska intill ett avstånd av tre distansminuter från det andra landets kust. I Öresund skall fiske överallt vara gemensamt för båda ländernas fiskare, dock med den inskränkningen att innanför ett djup invid stranden av sju meter det andra landets fiskare inte får bedriva annat fiske än sillfiske med garn samt under månaderna juli, augusti, september och oktober även krokfiske. I fråga om Östersjön omfattar konventionen den svenska kusten från Falsterbo fyr till Simrishamns fyr samt Bornholms och ögruppen Kristiansös kuster. Inom dessa områden skall sillfisket med drivgarn vara gemensamt för de båda ländernas fiskare fr. o. m. den 1 maj t. o. m. den 31 augusti. Konventionen innehåller också föreskrifter för fiskets bedrivande inom de områden konventionen avser. Överträdelser av föreskrifterna skall beivras i det land där fartyget hör hemma. I anledning av konventionen har Kungl. Maj:t utfärdat *kungörelsen (1933: 282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen*. Överläggningar har inletts om översyn av 1932 års konvention.

Av betydelse för fisket i Östersjön är vidare *överenskommelsen den 20 december 1962 med Danmark och Förbundsrepubliken Tyskland rörande skydd för beståndet av lax i Östersjön* (prop. 1963: 7, UU 1963: 1, rskr 1963: 77). Till denna överenskommelse har Polen senare anslutit sig.

Enligt *lagen (1971: 850) med anledning av gränsälvsöverenskommelsen den 16 september 1971 mellan Sverige och Finland* (prop. 1971: 137, JoU 1971: 63, rskr 1971: 283) gäller särskilda bestämmelser om fiske inom det område som utgörs av gränsälvarna med sidogrenar och utflöden jämte den inom finska och svenska Nedertorneå socknar norr om latitudsparallellen 65° 35' N belägna delen av Bottniska viken (Torne älvs fiskeområde). Bestämmelserna om fiske i gränsälvsöverenskommelsen avser bl. a. fredningszoner och vissa andra fiskeförbud i havsområdet. Vidare gäller *kungörelsen (1971: 1018) om tillämpning av stadgan för fisket inom Torne älvs fiskeområde*.

Territorial- och fiskegränser i övriga Östersjöstater

Danmark har regler om det danska fisketerritoriets utsträckning i "lov om saltvandfiskeri" den 26 maj 1965. Med stöd av denna lag har fiskeriministern bestämt att den danska fiskezonen i Nordsjön, Skagerrack

och Kattegatt fr. o. m. den 1 juli 1967 skall ha en bredd av tolv sjömil räknat från de danska baslinjerna. Fiskegränsen utanför den danska kusten vid andra vatten, bl. a. Östersjön, sammanfaller med territorialgränsen som går tre sjömil från kusten. Enligt en lag av den 15 december 1972 som trätt i kraft den 1 januari 1973 har fiskeriministern be- myndigats att utvidga fiskegränsen i de områden där Danmark f. n. inte har särskild fiskezon.

Finland hävdar i likhet med Sverige fyra sjömils territorialhav, vars yttre gräns också utgör fiskegräns.

Sovjetunionen har ett tolv sjömil brett territorialhav utanför vilket någon fiskerijurisdiktion inte hävdas.

Polen har från den 1 januari 1971 inrättat fiskezon ut till tolv sjömil från kusten. I samband med Polens utflyttning av sin fiskegräns har mellan Sverige och Polen träffats en *överenskommelse den 5 oktober 1970 om medgivande för svenska fiskefartyg att bedriva visst fiske i den polska havsfiskezonen* (SÖ 1971: 13). Överenskommelsen innebär att svenska fiskefartyg har rätt att fiska i den polska fiskezonen dels i området mellan tre och sex sjömil räknat från baslinjen för det polska territorialhavet till den 31 december 1973, dels i ett särskilt område i Gdansk- bukten under samma tid och dels i området mellan sex och tolv sjömil under obegränsad tid.

Tyska Demokratiska Republiken och Förbundsrepubliken Tyskland hävdar ett tre sjömil brett territorialhav utanför vilket fisket är fritt.

Fiskarorganisationernas framställningar

Sveriges fiskares riksförbund har i sin framställning om svensk fiskezon i Östersjön hänvisat till en skrivelse den 31 mars 1971 till riksförbundet från Svenska ostkustfiskarens centralförbund. I skrivelsen anför centralförbundet att andra länders fiskare i stor utsträckning utnyttjar fiskevattnen utanför den svenska ostkusten och att detta visat sig menligt för de svenska fiskarnas fångster. Enligt centralförbundet är det synnerligen angeläget att en utflyttning av den svenska fiskegränsen i Östersjön sker så snart som möjligt innan t. ex. ett omfattande fiske intill nuvarande fiskegräns från vissa andra Östersjöstaters fiskeflottor vinner hävd. En utflyttning av den svenska fiskegränsen måste enligt centralförbundet kombineras med en överenskommelse med Danmark som bl. a. säkerställer fortsatt svenskt fiske utanför Bornholm. Sveriges fiskares riksförbund framhåller i anslutning härtill att fisket i Östersjöområdet enligt samstämmiga uppgifter ökat mycket starkt under senare år, kanske främst på grund av den minskade tillgången på sill i Nordsjön och angränsande fiskevatten.

Gotlands fiskareförbund anför att det utanför den svenska territorialgränsen vid Gotland under senare år pågått ett intensivt fiske av stora

utländska trålfiskeflottor. Detta fiske har ytterligare ökat den senaste vintern och detta innebär enligt förbundet fara för att fiskbestånden överfiskas. Förbundet anholder därför att svenska regeringen påskyndar beslut om en utflyttning av den svenska fiskegränsen i Östersjön till tolv sjömil.

Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser tillstyrker bifall till framställningarna eller lämnar dem utan erinran.

Fiskeristyrelsen bekräftar fiskarorganisationernas påståenden att utländska fiskare i större utsträckning än tidigare utnyttjar fiskevattnen utanför den svenska ostkusten, framför allt utanför Blekinge och Gotland och längs kuststräckan från Utklippan i söder till Almagrundet i Stockholms yttre skärgård i norr. Om svensk fiskezon inrättas i Östersjön bör enligt styrelsen även Öresund inbegripas.

Rikspolisstyrelsen erinrar om att det enligt kungörelsen (1967: 10) om skyddsområden m. m. åligger polismyndigheten att under medverkan av krigsmaktens och tullverkets personal se till att utlänning eller utländskt fartyg inte olovligen uppehåller sig inom skyddsområde eller kontrollområde. Förutom fördelar ur andra synpunkter skulle en fiskezon på ostkusten ut till tolv sjömil från kusten enligt styrelsen även innebära att tillsynen av skydds- och kontrollområden underlättades. Ett otillåtet närmande av sådana områden från utländska fiskefartygs sida skulle lättare kunna upptäckas och svenska myndigheter skulle på ett effektivare sätt hinna vidta erforderliga skyddsåtgärder.

Chefen för marinen anför att ett inrättande av ny fiskezon kommer att medföra ökat behov av bevakning. Denna bevakning torde i första hand få skötas av tullverkets kustbevakning. En förstärkning av bevakningen genom marinens försorg kan ske, varvid dock bör beaktas att tillgängliga resurser för detta ändamål i dagsläget är starkt begränsade. För att örlogsfartyg skall kunna delta i bevakningen bör tillägg ske i instruktionen för krigsmakten vid hävdande av rikets oberoende under allmänt fredstillstånd samt under krig mellan främmande makter varunder Sverige är neutralt (IKFN).

Generaltullstyrelsen vitsordar att utländska fiskeflottors verksamhet på senare år kraftigt ökat längs praktiskt taget hela den svenska ostkusten. Särskilt livligt har detta fiske varit kring Gotland, vilket föranlett kustbevakningen att öka sina övervakningsinsatser där. Fiskezonen i Östersjön bör enligt styrelsen avse hela kustområdet från gränsen mot Finland i Bottenviken i norr ned till Öresund i söder. Den förstärkning av kustbevakningens resurser som kan komma att påkallas vid ett införande av fiskezon längs ostkusten bedömer styrelsen inte större eller mer brådskande än att frågan kan tas upp i ordinarie petitasamman-

hang. Genom att införa fiskezon ut till tolv sjömil från kusten torde enligt styrelsen en viss fredning av havsfisket kunna nås. För att effektivt förebygga överfiskning av Östersjön anser emellertid styrelsen det vara nödvändigt att Östersjöstaterna träffar en överenskommelse om begränsning av fisket, gemensam övervakning m. m. av motsvarande slag som tillämpas i Nordsjön enligt den nordostatlantiska fiskerikonventionen.

Departementschefen

Sveriges fiskares riksförbund har med åberopande av en framställning från Svenska ostkustfiskarens centralförbund krävt att den svenska regeringen vidtar förberedelser för att inrätta en svensk fiskezon i Östersjön ut till tolv sjömil från kusten. Även Gotlands fiskareförbund har begärt en utflyttning av fiskegränsen. Till stöd för framställningarna har anförts att andra länders fiskare i stor utsträckning utnyttjar fiskevattnen utanför den svenska ostkusten och att detta visat sig menligt för de svenska fiskarnas fångster. Samtidigt har riksförbundet hemställt att överläggningar tas upp med övriga berörda Östersjöstater i syfte att tillförsäkra de svenska fiskarna möjlighet att fortsätta att bedriva fiske i nuvarande omfattning utanför andra staters kuster, särskilt vid Bornholm.

Remissinstanserna har tillstyrkt bifall till framställningarna eller lämnat dem utan erinran.

Under senare tid har staterna i allt större utsträckning reserverat havets fisketillgångar utanför sina kuster för det egna landets fiskerinäring. Sålunda hävdar Norge sedan början av 1960-talet i princip en exklusiv fiskezon om tolv sjömil. Sovjetunionen har sedan åtskilliga år ett tolv sjömil brett territorialhav. Polen har år 1970 utsträckt sin fiskegräns till tolv sjömil. Enligt 1964 års Londonkonvention om fisket, till vilken Sverige anslutit sig, får kuststaterna kring Nordostatlantens inrätta särskilda fiskezoner ut till tolv sjömil från kusten. Med stöd av konventionen har Sverige, efter överenskommelse med Danmark och Norge om ömsesidig rätt till fiske i Skagerack och Kattegatt, år 1968 inrättat en fiskezon om tolv sjömil utanför den del av Sveriges kust på vilken nämnda konvention är tillämplig, nämligen västkusten från gränsen mot Norge ned till en rät linje mellan Kullens fyr och Gilbjerg Hoved. Danmark har år 1967 inrättat motsvarande fiskezon vid de danska kusterna intill Nordsjön, Skagerack och Kattegatt. Genom en lag som trätt i kraft den 1 januari 1973 har den danske fiskeriministern fått fullmakt att utvidga den danska fiskezonen till tolv sjömil i de vatten där Danmark inte redan har tolv sjömil fiskezon.

Östersjöfisket har hittills bedrivits utan någon mer omfattande mellanstatlig reglering för fiskbeståndens bevarande. För svenskt vidkommande utgörs de viktigaste avtalen härvidlag av en överenskommelse

till skydd för laxen, som träffades år 1962 mellan Sverige, Danmark och Förbundsrepubliken Tyskland och till vilken Polen senare anslutit sig, samt 1971 års gränsälvsöverenskommelse mellan Sverige och Finland. I gränsälvsöverenskommelsen finns vissa bestämmelser om fiske inom Torne älvs fiskeområde, innefattande även viss del av Bottniska viken. Bestämmelserna avser bl. a. fredningszoner och vissa andra fiskeförbud i havsområdet. Fisket i Östersjön har emellertid numera nått en sådan omfattning att det framstår som angeläget att det blir föremål för en allmän reglering i syfte att bevara fiskbestånden och tillförsäkra strandstaterna en rimlig avkastning på lång sikt. I detta syfte deltar Sverige aktivt i arbetet på att få till stånd en fiskekonvention för Östersjön. Sverige avser att medverka i en mellanstatlig konferens i denna fråga i september 1973 till vilken Polen i dagarna utfärdat inbjudan.

Även om en multilateral reglering till skydd för fiskbestånden i Östersjön enligt min uppfattning är den mest angelägna åtgärden, betyder detta inte att anledning saknas att tillvarata de svenska fiskeintressena genom införande av en fiskezon i Östersjön. Under senare tid har andra länders fiskare i allt större utsträckning utnyttjat fiskevattnen utanför den svenska ostkusten. Detta har visat sig ha negativa återverkningar på de svenska fiskarnas fångster. Det är därför enligt min mening motiverat att Sverige nu vidtar åtgärder för att inrätta en fiskezon i Östersjön utanför territorialgränsen ut till tolv sjömil från kusten. Fiskarorganisationernas förslag härom har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser. Säsom fiskeristyrelsen föreslagit anser jag att fiskezon bör kunna inrättas vid hela den del av Sveriges kust där fiskezon inte finns f. n., således även i Öresund.

Fiskezonen bör i princip omfatta havsområdet intill åtta nautiska mil eller 14 816 meter utanför territorialgränsen vid Sveriges kuster. Författningstekniskt löses frågan lämpligen genom en ändring i 1 § andra stycket fiskerättslagen som nu innehåller regler om fiskezonen vid Sveriges västra kust. Några ytterligare bestämmelser i fiskerättslagen med anledning av den nya fiskezonen torde inte krävas. Samtliga bestämmelser i lagen som är tillämpliga på fiske i allmänt vatten, t. ex. om ansvar för olovligt fiske, förverkande och beslag av fiskredskap eller fångst, kommer att gälla även för fiske i fiskezonen. I fråga om den svenska fiskezonens närmare sträckning bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser. Där avståndet mellan Sverige och Danmark eller mellan Sverige och Finland är kortare än 24 sjömil bör mittlinjen utgöra gräns, om annat inte överenskoms mellan berörda stater.

Även om inrättandet av den nya fiskezonen inte inger några betänkligheter från folkrättslig synpunkt, anser jag i överensstämmelse med Sveriges traditionella inställning i liknande sammanhang det vara väsentligt att eftersträva att åtgärden så vitt möjligt vidtas i samförstånd med övriga strandstater kring Östersjön. Med hänsyn till den särskilda

intressegemenskapen mellan de nordiska länderna bör i förhållande till Danmark och Finland eftersträvas en lösning som innebär att medborgare i dessa länder och i Sverige tillförsäkras rätt att oberoende av utvidgning av fiskegränserna bedriva fiske utanför de tre ländernas kuster i samma omfattning som de f. n. har rätt att göra. Överläggningar med dessa länder kan bli nödvändiga i nämnda frågor liksom beträffande avgränsningen av fiskezonen där avståndet mellan kusterna understiger 24 sjömil. Också med andra Östersjöstater kan överläggningar bli erforderliga innan fiskezonen inrättas. Under alla omständigheter torde det vara nödvändigt att ge de utländska fiskare som kommer att utestängas från fångstplatser skäligen övergångstid för att de skall kunna anpassa sig till de nya förhållandena.

Det är för den svenska fiskerinäringen angeläget att den nya fiskezonen inrättas så snart som möjligt. De åtgärder som enligt vad jag nyss anfört föranleds av inrättandet av fiskezon bör i huvudsak vara vidtagna innan utflyttningen sker. Med hänsyn härtill anser jag det lämpligt att den erforderliga lagändringen genomförs nu och att Kungl. Maj:t får bestämma när den skall träda i kraft.

Regleringen av de ytterligare bevakningsuppgifter som i fortsättningen bör komma att åvila tullverkets och marinens kust- och gränsbevakning torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom jordbruksdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1950: 596) om rätt till fiske.

Hinder föreligger inte mot att ärendet behandlas först under riksdagens höstsession.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten